

İŞÇİLER VE SENDİKACILAR! HAKLARINIZI ÖĞRENİN ARTIK

Aydınlık Dergisi, 10 Ekim 2004

Yıldırım Koç

2821 sayılı Sendikalar Yasasının ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasasının değiştirilmesi için yeni tasarı tasarıları hazırlandı. 2003 yılı Nisan ayında hazırlanmış olan tasarıların yeniden gündeme getirildiği belirtiliyor. Önümüzdeki günlerde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, işçi sendikalarının ve işveren örgütlerinin katılımıyla bu konuda toplantılar düzenleyecek ve bir uzlaşma sağlamaya çalışacak. Ancak, 2821 ve 2822 sayılı Yasaların bugünkü biçimleri ve değişiklik önerileri, Türkiye tarafından onaylanmış bulunan 87 ve 98 sayılı ILO Sözleşmeleri ile temelden çelişiyor. Ne yapmak gerek?

İşçiler ve sendikacılar! Haklarınızı artık öğrenin.

Böyle bir yazıyı 7 Mayıs 2004 tarihi öncesinde yazamazdım. 6 ay önce bana biri, "ILO Sözleşmelerinin yaptırımı var mıdır? Uygulanmazsa ne olur?" sorularını sorsaydı, ona cevabım şu olurdu: "ILO Sözleşmelerinin yaptırımı yalnızca eleştirilmektir; uygulamazsanız, eleştirinin ötesinde hiçbir şey olmaz." Hatta, Türkiye'de hükümetlerin ILO'yu gerektiğinden fazla abarttığını, özellikle 1986 yılından sonra Türkiye'de ILO'ya verilen önemin birçok ülkedekinden kat kat fazla olduğunu eklerdim.

Ancak 7 Mayıs 2004 günü bu tablo tümüyle değişti. Hükümet artık ILO Sözleşmelerini uygulamak zorundadır. **Şu anda, 2821 sayılı Sendikalar Yasası ile 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası'nın sendikal hak ve özgürlükler konusunda getirdiği ve onaylanmış ILO Sözleşmeleri ile çelişen tüm hükümleri hukuken geçersizdir. Bu konuların yargıya götürülmesi durumunda, mahkemeler, kanunu değil, onaylanmış ILO Sözleşmesini uygulamak mecburiyetindedir. Çelişen hükümler geçersizdir, zımnen mülğadır.** İşçiler ve sendikacılar! Lütfen, mevcut haklarınızı öğrenin ve kullanın. Büyük çoğunluğunuz bu haklarınızın farkında bile değilsiniz.

7.5.2004 gün ve 5170 sayılı Kanunla, Anayasanın 90. maddesine çok önemli bir hüküm eklendi. Yeni düzenlemeyle, Anayasanın 90. maddesinin son fıkrası şöyle oldu:

"Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7.5.2004 – 5170/7 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır."

Anayasa hükmüne göre, ILO Sözleşmeleri artık kendiliğinden uygulanmak zorundadır ("self-executive"). ILO Sözleşmesinin hükümleriyle iç mevzuat çeliştiğinde, Parlamento'nun bu hükümleri değiştirmesine gerek kalmaksızın çelişen kanun hükümleri geçersiz (zımnen mülga) kabul edilmekte ve ILO Sözleşmesi uygulanmaktadır.

Bu konuda önemli bir karar, Ankara İkinci İş Mahkemesi tarafından Eğitim-Sen'in kapatılması talebiyle açılan davada 15 Eylül 2004 günü verildi (Esas No.2004/833; Karar No.2004/752). Tarihi önemdeki bu kararda, Anayasa'nın 90. maddesinde yapılan değişikliğe atıfta bulunularak, uluslararası antlaşmaların ve sözleşmelerin öncelikli olarak uygulanması zorunluluğu karara bağlanmıştır.

İşçiler, Sendikacılar! 2821 ve 2822 sayılı Yasaların onaylanmış ILO Sözleşmeleri ile çelişen tüm hükümleri geçersizdir, zımnen mülğadır. Haklarınızı artık öğrenin. "2821 ve 2822 değişiklikleri" olarak gündeme getirilecek tasarı tasarılarının temel mantığı ve birçok hükmü de ILO Sözleşmeleri ile çelişmektedir. 87 ve 98 sayılı ILO Sözleşmelerini ve bu Sözleşmeleri tamamlayan yetkili ILO organları kararlarını öğrenin ve yasaların bu doğrultuda değiştirilmesini talep edin. Yoksa, sizin yapamadığınızı mahkemeler yapacak.